

СОЦІОЛОГІЯ
Конспект з курсу

Студента групи АТ-22

_____ *Ліневич А.С*

“ _____ ” _____

Викладач

_____ *Кругляк М.Е*

“ _____ ” _____

ЗМІСТ

Соціологія. Семінар 1	3
Дискусії про предмет філософії	3
Предмет і об'єкт соціології	4
Соціологічне пізнання	5

Зм.	Лист	№ докум.	Підп.	Дата							
Розробив	Ліневич А.С				Соціологія Конспект з курсу				Лит.	Аркуш	Аркушів
Перевірів	Кругляк М.Е									2	5
									ЖДТУ АТ-22		
Н. контр.											
Затвердив											

СОЦІОЛОГІЯ. СЕМІНАР 1

Дискусії про предмет філософії

Точка зору Конта на соціологію панувала до кінця XIX ст. Наприкінці XIX — на початку XX ст. у наукових дослідженнях суспільства поряд з економічним, демографічним, правовим та іншими аспектами став виокремлюватися й соціальний. Відповідно звужувався предмет соціології, обмежуючись вивченням соціальних сторін суспільного розвитку.

Першим, хто дав «вузьке» трактування соціології як науки, був **Еміль Дюркгейм** (1858—1917) — французький соціолог і філософ, який створив так звану французьку соціологічну школу. З його ім'ям пов'язаний перехід соціології від науки, тотожної суспільствознавству, до науки, зосередженої на вивченні соціальних процесів та соціальних явищ суспільного життя, тобто самостійної науки, яка межує з іншими суспільними науками — історією, філософією, політекономією тощо.

Розходження в поглядах на соціологію як науку не вдалося подолати й донині. Відомо до 100 визначень соціології, запропонованих найвідомішими спеціалістами у цій галузі. Не вщухають і дискусії щодо предмета соціології. Одна з них велася на сторінках часописів колишнього Радянського Союзу в 60—90-ті роки і мала значною мірою ідеологічний характер. Вона була пов'язана з ідеологічними соціальними замовленнями, які впливали на соціологічну науку. На початку 90-х років під впливом нових соціальних запитів і у зв'язку з розвитком національної соціології пріоритет при виборі ключових понять соціології віддається «соціальним спільнотам». Усі визначення зводяться до того, що соціологія тлумачиться як наука про соціальні спільноти, становлення, функціонування й розвиток яких відбувається у певних соціальних системах з притаманними їм соціальною структурою та характером суспільних відносин. Певну специфіку мають подібні дискусії в пострадянських державах. Вона полягає передусім у тому, що трактування предмета соціології тісно пов'язується з трансформацією політичної системи.

У попередніх трактуваннях предмета соціології підкреслювався об'єктивний характер соціологічної дійсності, культивувалася ідея об'єктивної закономірності, об'єктивного характеру соціальної структури суспільства, акцентувалась увага на розмежуванні відображеного й відображаючого, об'єктивного та суб'єктивного чинників первинного і

						Аркуш
						3
Зм.	Лист	№ докум.	Підп.	Дата		

вторинного порядку, до яких зараховували ідеологію і всю надбудову.

Нині переважає позиція активістської соціології, яка в трактуванні її предмета на перше місце висуває активний фактор у соціальних відносинах — суб'єкт дії, дійову особу, виділяючи поняття соціальної спільноти як основоположної категорії соціологічного аналізу. Деякі автори дотримуються думки, що соціологія — наука про соціальні відносини. Інші, пропонуючи істотні уточнення в трактуванні поняття «соціальні відносини», вважають, що соціологія повинна не тільки

Зконцентрувати свої зусилля на аналізі суб'єктів історичної дії, а й стати знаряддям освіти широких верств населення, інструментом самопізнання суспільства та людини.

Заслужують уваги міркування, згідно з якими при з'ясуванні предмета соціології необхідно враховувати філософську орієнтацію науки; прогрес наукових знань, рівень соціологічної думки; культурно-історичні традиції суспільства; постійно змінювані потреби суспільства.

Предмет і об'єкт соціології

Предмет і об'єкт соціології, як і будь-якої науки, не тотожні, оскільки об'єктом науки є все, на що спрямоване відповідне дослідження, а предметом — окремі аспекти, властивості, відносини, які становлять об'єкт конкретного дослідження. Один і той самий об'єкт може вивчатися різними науками, предмет — завжди чітко окреслює сферу й мету дослідження.

Сучасне тлумачення предмета соціології повинно враховувати особливості даного етапу соціологічного пізнання, передусім те, що соціологія є специфічним науковим знанням про суспільство, яке відрізняється від інших суспільних наук і має свій самостійний предмет.

Соціологія - наука про становлення, розвиток і функціонування суспільства, соціальних спільнот, соціальних відносин і соціальних процесів, про механізми і принципи їх взаємодії.

Будучи не-філософською наукою, спираючись на узагальнення соціальних фактів, соціологія визначає свій предмет на рівні макротеоретичного аналізу. Вона тісно пов'язана з соціально-філософським рівнем знань.

						Аркуш
						4
Зм.	Лист	№ докум.	Підп.	Дата		

Як наука про соціальні спільноти, соціологія досліджує масові соціальні процеси і поведінку, стани і форми соціальної взаємодії та соціальних взаємозв'язків людей, що утворюють соціальні спільноти.

У всіх висвітлених проекціях на передньому плані — особистість. Але соціологія розглядає її не крізь призму індивідуально неповторних властивостей та якостей (це предмет психології), а з позиції її соціально-типових рис як суб'єкта розвитку суспільства. Іншими словами, в соціології особистість — не тільки частинка малої контактної групи, а й типовий представник певної великої соціальної групи, носій властивих цій групі норм, традицій, цінностей, поглядів і відносин. Соціологія вивчає як індивідуально-неповторні особистості, так і соціальні типи.

Людина як сукупність усіх суспільних відносин керується у своїй поведінці передусім соціальне набутими нормами. На цих засадах і формуються відносини не за родинним зв'язком і знайомством, а згідно зі сформованими соціальними цінностями, правилами, законами.

Соціологічне пізнання

Не обминуло це й соціологію. Специфіка соціологічного знання полягає в тому, що об'єкт соціологічного пізнання не збігається і не може збігатися з певним конкретним явищем суспільного життя (наприклад, форми територіальної спільності), навіть явищем суто соціальним (групова взаємодія), бо цей об'єкт може бути вичленований із об'єктивної реальності та класифікований у різних аспектах.

Загалом об'єктом соціологічного пізнання є сукупність соціальних зв'язків і соціальних відносин. Оскільки ці зв'язки і відносини у кожному конкретному соціальному об'єкті завжди організовані особливим чином, об'єкт соціологічного пізнання виступає тільки як соціальна система.

Об'єкт соціологічного дослідження — певна соціальна дійсність, яка потребує вивчення відповідно до мети дослідження та його аналізу (соціальні спільноти, соціальні суб'єкти, соціальні процеси у їх конкретному стані та взаємодії тощо).

РЕФЕРАТ: ЕЛЕКТОРАЛЬНА СОЦІОЛОГІЯ

						Аркуш
						5
Зм.	Лист	№ докум.	Підп.	Дата		